

WATERSCHAPS- BELASTINGEN 2019

Het hoe en waarom

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

VOORWOORD

De waterschappen zien dat de klimaatverandering zich de laatste jaren sneller voltrekt dan tot voor kort voor mogelijk werd gehouden. Op dit moment zijn de gevolgen van de langdurige droogte van de zomer van 2018 nog steeds te merken. En dat terwijl in het voorjaar van 2018 nog juist sprake was van veel situaties met lokaal ernstige wateroverlast. Schade aan gebouwen en natuur, overlast voor inwoners en mislukken van oogsten waren maar enkele gevolgen van de te droge en te natte periodes in 2018. Voor welke verrassingen komen we in 2019 te staan?

Waar geen onduidelijkheid over is, is dat de waterschappen volop bezig zijn om er voor te zorgen dat zij de extreme omstandigheden aan kunnen. Ze verhogen en verstevigen dijken, richten gebieden in om water te kunnen opslaan en vergroten de capaciteit van gemalen om water sneller te kunnen verplaatsen. Daarbij is het goed om te beseffen dat het inspelen op de gevolgen van de klimaatverandering niet de enige opgave is waarvoor de waterschappen staan. Ook bodemdaling, verstedelijking, verzilting en aangescherpte milieunormen leiden er toe dat de waterschappen de infrastructuur moeten aanpassen waarmee zij hun taken uitvoeren.

Omdat de waterschappen de negatieve gevolgen van de klimaatverandering als eerste in hun dagelijks werk merken, werken zij er ook hard aan om de klimaatverandering zo veel mogelijk te beperken. De waterschappen hebben een grote ambitie in de noodzakelijke transitie naar een duurzamere energievoorziening en een meer circulaire economie. Ze werken hard aan het verkleinen van hun voetafdruk op onze aarde door zelf duurzame energie op te wekken, de CO₂-uitstoot te reduceren en grondstoffenkringlopen te sluiten. Door als sector klimaatneutraal te zijn in 2025, willen de waterschappen een belangrijke bijdrage leveren aan het nationaal Klimaatakkoord dat in 2019 zal worden afgesloten.

De maatregelen die de waterschappen treffen – ook wel ‘klimaatadaptatie en klimaatmitigatie’ genoemd – kosten uiteraard geld. Deze investeringen geven een opwaartse druk op de kosten. Omdat de waterschappen vrijwel al hun kosten met eigen belastinginkomsten dekken, betekent dit ook een opwaartse druk op de belastingen. Door innovaties, samenwerking met andere partijen en efficiëncymaatregelen houden waterschappen de lastenstijging voor burgers en bedrijven zo laag mogelijk. Door alles wat er moet gebeuren is enige lastenstijging echter onvermijdelijk.

Met cijfers en achtergrondinformatie geeft dit boekje meer inzicht in de waterschapsbelastingen in 2019. Ik nodig u van harte uit om na het lezen ook eens te kijken op <https://www.waterschapsspiegel.nl/bedrijfsvergelijkingen/belastingen/> waar aanvullende informatie te vinden is.

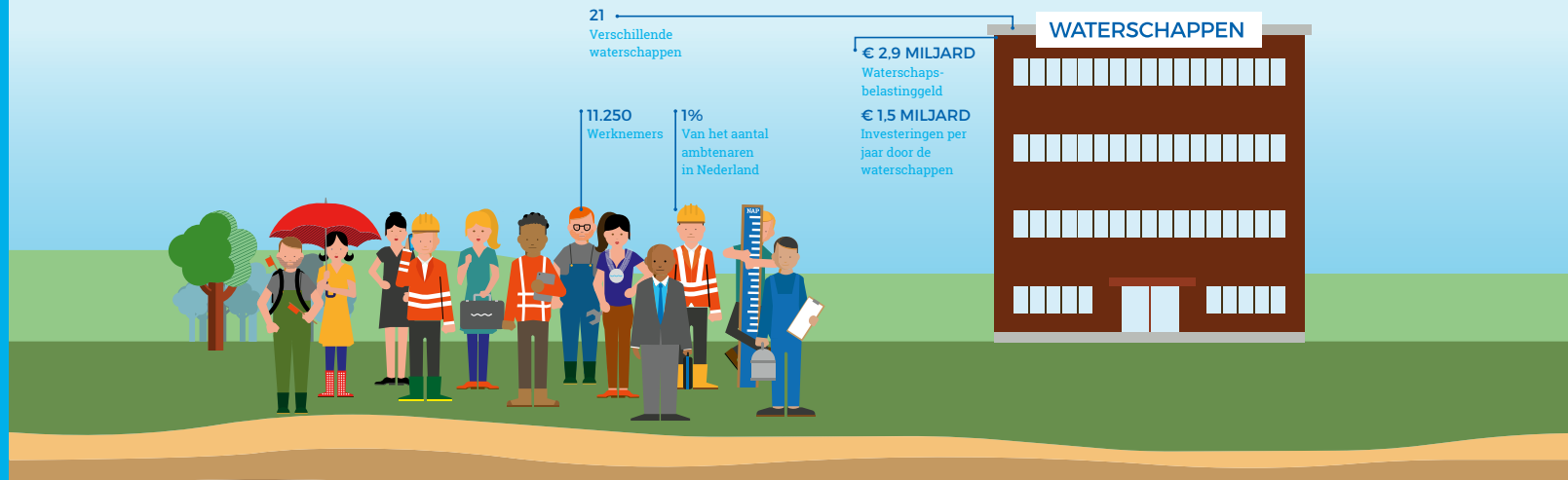
Toine Poppelaars,
portefeuillehouder financiën Unie van Waterschappen

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?

Nederland is een delta waarin vier grote Europese rivieren (Rijn, Maas, Schelde en Eems) in de Noordzee uitkomen. Omdat deze delta ook nog eens voor een belangrijk deel onder zeeniveau ligt, zijn waterveiligheid en goed waterbeheer essentieel om in Nederland te kunnen wonen, werken, recreëren en ondernemen. De watertaken zijn vanwege hun grote belang in ons land grotendeels aan aparte overheden toebedeeld: de waterschappen.

De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de bescherming tegen water, de zorg voor voldoende en schoon oppervlakte- en grondwater en de uitvoering van de rioolwaterzuivering. Dit zijn belangrijke taken. Twee derde van ons land zou namelijk nagenoeg onbewoonbaar zijn als er geen stevige duinen en dijken zijn die bescherming bieden tegen stormvloed uit zee en hoogwater vanuit de rivieren. Daarnaast zorgen de waterschappen ervoor dat er in hun gebied de juiste hoeveelheid water is. Dat betekent: in natte tijden overtollig regenwater via sloten en kanalen afvoeren, in perioden van droogte water inlaten in een gebied en met maatregelen zorgen voor een goede waterkwaliteit voor dieren en planten, recreanten en ondernemers.

Tot slot zorgen de waterschappen er op duurzame en innovatieve wijze voor dat rioolwater wordt gezuiverd en terug kan naar de natuur.

Voor waterschappen zijn de gevolgen van de klimaatverandering meteen zichtbaar in hun dagelijks werk. Zij zetten dan ook fors in om de klimaatverandering te beperken, hun infrastructuur aan de veranderende omstandigheden aan te passen, en voor voldoende en kwalitatief goed oppervlaktewater te blijven zorgen. Ze werken hard aan het verkleinen van hun voetafdruk op onze aarde door zelf duurzame energie op te wekken, de CO₂-uitstoot te reduceren en grondstoffenkringlopen te sluiten. Zelf opwekken van energie met zonnepanelen en windmolens en nuttige toepassing van restwarmte zijn inmiddels onmisbaar in het waterschapswerk.

In Nederland zijn er 21 waterschappen. Ieder waterschap is in zijn eigen gebied verantwoordelijk voor waterveiligheid, duurzaam waterbeheer en een goede rioolwaterzuivering. Figuur 1 laat zien welk waterschap in welk gebied actief is. Inwoners, ondernemers en natuurterreinbeheerders kiezen vertegenwoordigers die deel

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

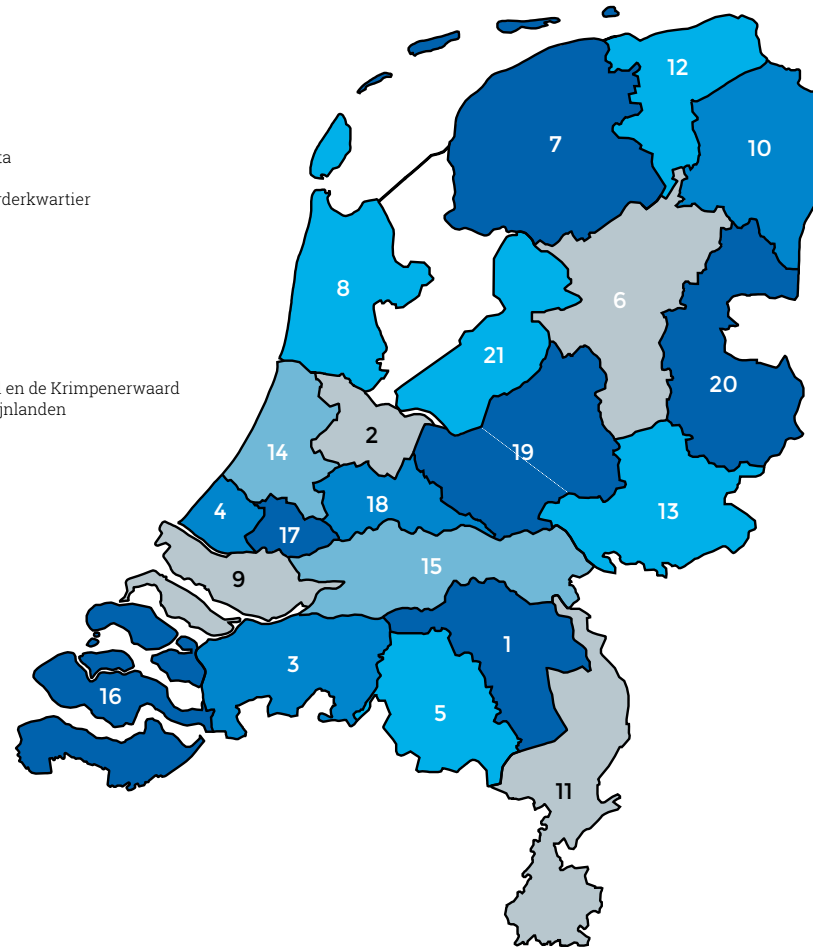
- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

uitmaken van de besturen van de waterschappen. Vanzelfsprekend hebben de waterschappen geld nodig om hun taken uit te voeren. Dankzij de opbrengsten van eigen waterschapsbelastingen, die ieder gezin en elk bedrijf betaalt, worden de waterschapstaken zelfstandig bekostigd en hoeven noodzakelijke investeringen in waterstaatkundige voorzieningen niet te concurreren met andere overheidsuitgaven.

Figuur 1: Ligging van de 21 waterschappen

LEGENDA

1. Waterschap Aa en Maas
2. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
3. Waterschap Brabantse Delta
4. Hoogheemraadschap van Delfland
5. Waterschap De Dommel
6. Waterschap Drents Overijsselse Delta
7. Wetterskip Fryslân
8. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
9. Waterschap Hollandse Delta
10. Waterschap Hunze en Aa's
11. Waterschap Limburg
12. Waterschap Noorderzijlvest
13. Waterschap Rijn en IJssel
14. Hoogheemraadschap van Rijnland
15. Waterschap Rivierenland
16. Waterschap Scheldestromen
17. Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
18. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
19. Waterschap Vallei en Veluwe
20. Waterschap Vechtstromen
21. Waterschap Zuiderzeeland

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

RUIMTEBESPARENDE RIOOLWATERZUIVERING MET NEREDA

Nereda is een biologische technologie voor de rioolwaterzuivering. Bij traditionele rioolwaterbehandeling zuiveren micro-organismen het rioolwater in vlokken. In het Nereda-proces groeien diezelfde micro-organismen in korrelstructuren. Deze korrels bezitten een hogere biologische activiteit en maken het erg eenvoudig om micro-organismen van het water te scheiden. Ze maken het rioolwater op een duurzame manier schoon, vaak zonder het gebruik van chemicaliën. De bacteriën die Nereda inzet, hebben door hun samenstelling een zuurstofrijke buitenkant en een zuurstofarme kern. Daardoor vinden er meerdere zuiveringsstappen in één korrel plaats. Dat scheelt veel ruimte, want in een normale zuiveringsinstallatie vinden het zuurstofrijke en het zuurstofarme proces in meerdere tanks plaats. Naast een geringer ruimtebeslag behoort ook het lagere energie- en chemicaliënverbruik tot de voordelen van het nieuwe zuiveringssysteem. Nereda wordt inmiddels op verschillende locaties in Nederland toegepast en is ook geëxporteerd.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

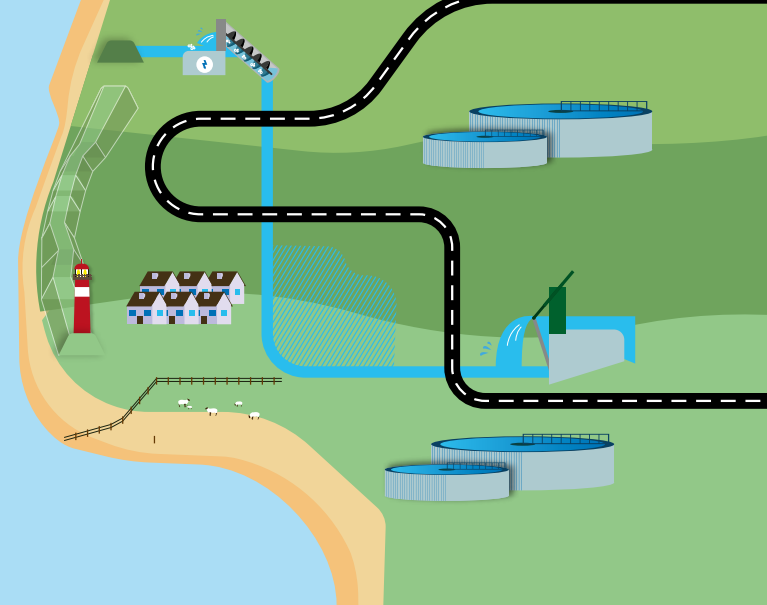
- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

DE WATERSCHAPPEN BEHEREN:

3.300 KM Primaire waterkeringen:
14.400 KM Regionale waterkeringen:
225.000 KM Waterlopen

6.175 Gemalen
10.000en Kleine waterkunstwerken zoals
stuwen en sluizen
325 Rioolwaterzuiveringsinstallaties

7.600 Wegen en fietspaden in beheer
bij 5 waterschappen

2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?

Hoogwater vormt een directe bedreiging voor de veiligheid van zo'n tien miljoen Nederlanders. Zij wonen in gebieden die onder de zeespiegel liggen. In deze gebieden wordt zo'n 70% van ons nationaal inkomen verdiend. Met hun waterkeringen beschermen de waterschappen ons land, onze samenleving en onze economie tegen het water. Maar de waterschappen doen meer.

De waterschappen beheren 3.300 km primaire waterkeringen en 14.400 km overige waterkeringen. Door het op orde houden van hun primaire waterkeringen – dijken, duinen en dammen – bieden de waterschappen bescherming tegen hoogwater uit zee, het IJsselmeer en de grote rivieren. De overige waterkeringen van de waterschappen zorgen ervoor dat water uit andere wateren, met een totale lengte van 225.000 km, geen overlast veroorzaakt. Ook zorgen de waterschappen er met 6.175 gemalen, tienduizenden kleinere waterkunstwerken en allerlei inrichtingsmaatregelen voor dat er in die wateren steeds voldoende water van goede kwaliteit is. Dit is van belang voor sectoren

zoals landbouw, recreatie, natuur, industrie, scheepvaart en visserij, levert goede omstandigheden voor planten en dieren in het water op en geeft inwoners de mogelijkheid om veilig in, op en om het water te recreëren.

Een andere taak is de zuivering van het water dat de 7,9 miljoen huishoudens en 1,7 miljoen bedrijven in ons land in de riolering lozen. Dit gebeurt met de 325 rioolwaterzuiveringsinstallaties van de waterschappen. Deze zijn continu in bedrijf om te zorgen dat jaarlijks gemiddeld zo'n 2 miljard m³ rioolwater – net zoveel als 800.000 volle Olympische zwembaden – weer zo'n goede kwaliteit krijgt dat dit in het oppervlaktewater kan worden gebracht. Tot slot zijn er vijf waterschappen in het westen van ons land die als neventaak het beheer over 6.600 km wegen en 1.000 km fietspaden hebben.¹

¹ Dit zijn de waterschappen Hollands Noorderkwartier, Hollandse Delta, Rivierenland, Scheldestromen en Schieland en de Krimpenerwaard.

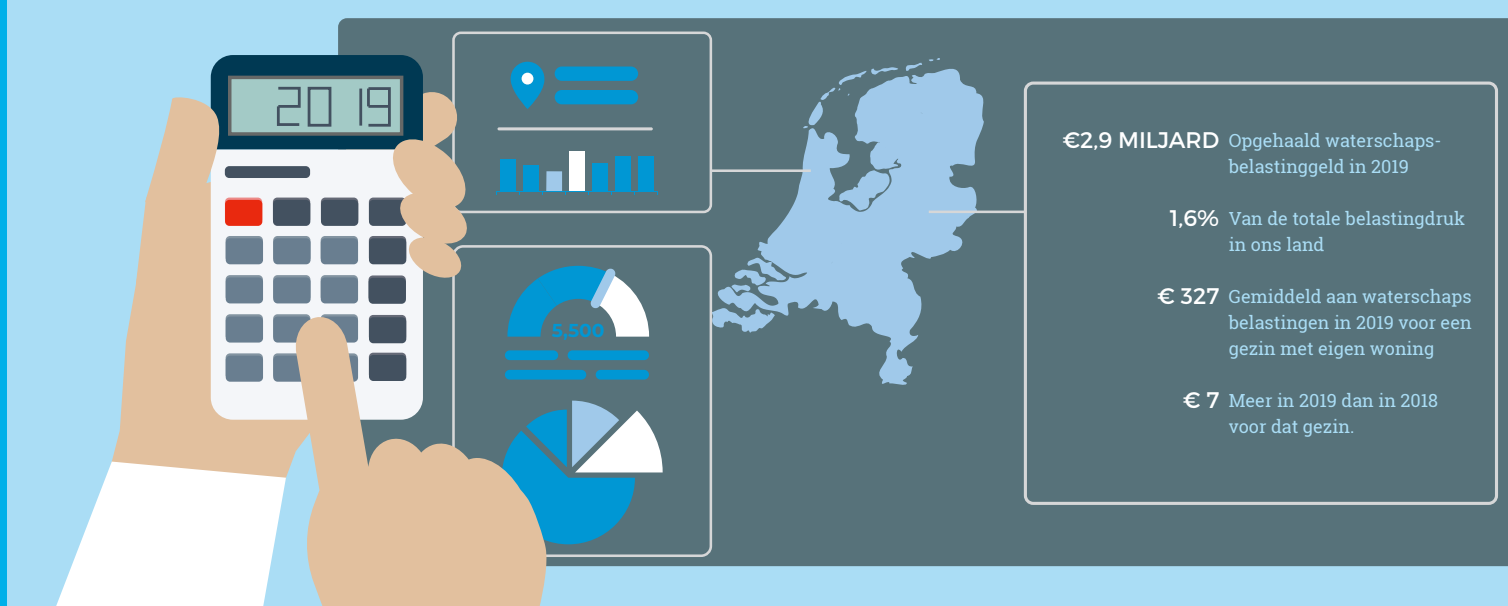

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?

In 2019 heffen de waterschappen in totaal € 2,9 miljard aan belastingen. Dat is 1,6% van de totale belastingdruk in ons land. Hoe verhouden de belastingopbrengst en belastingdruk van de waterschappen zich tot die van de andere overheden? En wat betalen huishoudens en bedrijven nu gemiddeld aan de waterschappen?

VERGELIJKING MET GEMEENTEN EN PROVINCIES

Samen met de belastingen van de gemeenten en provincies vormen de belastingen van de waterschappen de lokale belastingen in ons land. Zij zorgen gezamenlijk voor 8% van de belastingdruk. De overige 92% van de belastingdruk is afkomstig van de rijksbelastingen. Tabel 1 maakt de ontwikkeling van de belastingopbrengsten van de gemeenten, provincies en waterschappen in de periode 2006-2019²

inzichtelijk. De stijging van de waterschapsbelastingen is procentueel het laagst.

Tabel 1: Belastingopbrengsten van de decentrale overheden 2006-2019 (in miljoenen euro's)

	2006	2009	2012	2015	2018	2019	Ontwikkeling 2006-2019
Totaal gemeentelijke belastingen	6.532	7.673	8.303	8.841	9.746	10.161	+ 56%
Totaal provinciale belastingen	1.136	1.399	1.486	1.568	1.632	1.673	+ 47%
Totaal waterschapsbelastingen	2.028	2.173	2.426	2.643	2.812	2.903	+ 43%

² 2006 is als startjaar genomen, omdat toen, met de afschaffing van het gebruikersdeel van de gemeentelijke onroerendezaakbelasting, de laatste grote verandering van het lokale belastinggebied plaatsvond.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
 BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
 BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

WAT BRENGEN DE WATERSCHAPPEN PER TYPE HUISHOUDEN EN BEDRIJF IN REKENING?

Waterschappen heffen verschillende soorten belastingen, gerelateerd aan de verschillende taken die zij uitvoeren. Huishoudens en bedrijven betalen de waterschapsbelastingen die voor hen van toepassing zijn. Dat zijn in ieder geval de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. De watersysteemheffing draagt de kosten van waterveiligheid en van voldoende en schoon oppervlaktewater. Met de zuiveringsheffing dekken de waterschappen de kosten van het zuiveren van rioolwater in de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Een huishouden met een eigen woning betaalt de 'watersysteemheffing ingezetenen', de 'watersysteemheffing gebouwd' en de 'zuiveringsheffing'. De hoogte van de totale rekening wordt in dit geval bepaald door de omvang van het huishouden (één- of meerpersoons?) en de waarde van de woning.

Ieder waterschap stelt in zijn eigen gebied de hoogte van de belastingen vast. Tabel 2 laat zien wat veel voorkomende groepen van huishoudens en bedrijven per jaar gemiddeld aan waterschapsbelastingen betalen. De heffing voor het wegenbeheer bij vijf waterschappen is hierbij niet meegenomen.³ De cijfers laten zien dat huishoudens in 2019 gemiddeld met een lastenstijging van vier tot zeven euro te maken hebben in vergelijking met 2018. Op het moment dat de waterschappen hun belastingtarieven vaststelden, raamde het Centraal Planbureau de inflatie voor 2019 op 2,4%. Voor vrijwel alle soorten huishoudens en bedrijven ligt de stijging van de lastendruk onder, op of net boven dat niveau.

Tabel 2: Gemiddelde belastingdruk⁴ per huishouden/bedrijf (in euro's)

	2018	2019 ⁵	Ontwikkeling
Eenpersoonshuishouden huurwoning, 1 ve ⁶	141	146	+ 3,0%
Eenpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 1 ve	208	212	+ 2,4%
Meerpersoonshuishouden huurwoning, 3 ve	251	257	+ 2,5%
Meerpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 3 ve	320	327	+ 2,1%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	3.029	3.209	+ 5,9%
Natuurterrein, 1.000 ha	4.340	5.318	+ 22,5%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	1.215	1.229	+ 1,1%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	20.938	21.256	+ 1,5%

De verklaring voor de stijging van de lastendruk die tabel 2 laat zien, is vooral dat de situaties waarin de watersysteemheffing een belangrijkere rol speelt te maken krijgen met een wat grotere stijging dan de situaties waarin de zuiveringsheffing de nadruk heeft. De watersysteemheffing stijgt relatief meer dan de zuiveringsheffing. Dat komt omdat de watersysteemheffing wordt gebruikt voor grote investeringen in waterveiligheid en in maatregelen in watersystemen, met name om wateroverlast te voorkomen en te voldoen aan de waterkwaliteitsdoelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water. In de rioolwaterzuivering speelt juist dat er veel besparingen worden gerealiseerd, met name als gevolg van de afstemming tussen de rioleringstaak van de gemeenten en de rioolwaterzuiveringstaak van de waterschappen.

³ In bijlage 2 zijn de bedragen inclusief de wegentaak opgenomen.

⁴ Het betreft een gewogen gemiddelde waarbij gewogen wordt met de aantallen huishoudens respectievelijk bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen zijn.

⁵ Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.

⁶ De afkorting ve staat voor 'vervuilingseenheid'. Dit is de hoeveelheid en vuilast van het water dat gemiddeld in één jaar door één persoon wordt geloosd.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

Specifiek voor het agrarisch bedrijf en het natuurterrein geldt dat de verandering van de verdeling van de kosten van de watersysteemtaak over de belastingplichtige groepen die in 2019 bij veel waterschappen heeft plaatsgevonden, de 'kostentoedeling', leidt tot een grotere stijging. In hoofdstuk 7 wordt hierop een nadere toelichting gegeven.

DIJKVERSTERKING MET SOILMIX

De IJsseldijk biedt bescherming tegen hoogwater op de Hollandse IJssel, een rivier in Zuid-Holland. De dijk was echter instabiel en op een gegeven moment voldeed deze niet meer aan de meest recente veiligheidsnormen. De dijk moest worden versterkt, maar het gebruik van traditionele methoden - flink ophogen en verstevigen - lag niet voor de hand. Het gebied heeft namelijk een 'slappe bodem', waardoor de dijk zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde onderuit zou kunnen gaan glijden. Ook was er in de binnenstad van Gouda, waar een deel van de versterking moest plaatsvinden, maar heel weinig ruimte om de dijk te versterken. Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft daarom een geheel nieuwe techniek toegepast. Met de Cutter Soilmix Methode is de grond in het binnenste van de dijk gemengd met cement. Na het uitharden van het cement krijgt de slappe bodem vervolgens de eigenschappen van beton. De dijk biedt hierdoor weer voor een groot aantal jaren bescherming tegen het water.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?

Waterschapsbelastingen zijn regionale belastingen waarvan de hoogte per waterschap verschilt. Dat komt doordat ieder gebied anders is. De fysieke gesteldheid verschilt en er kunnen in bepaalde gebieden ook specifieke eisen aan het waterbeheer worden gesteld. Tot slot kan elk waterschapsbestuur andere keuzes maken. Dit zijn allemaal factoren die van invloed zijn op de kosten van het waterbeheer en daarmee op de hoogte van de belastingen.

AARD VAN HET GEBIED EN SPECIFIEKE EISEN

De fysieke gesteldheid van een waterschapsgebied heeft veel invloed op de hoogte van de waterschapsbelastingen. Factoren zoals grondsoort, landelijk of stedelijk gebied, veel of weinig water, hoog- of laaggelegen en wel of niet aan zee of aan grote rivieren liggend, bepalen op welke wijze het watersysteem moet worden ingericht en het waterbeheer moet worden uitgevoerd. Verder kunnen de wettelijke eisen van gebied tot gebied verschillen en zijn de wensen van partijen die voor hun bedrijfsvoering van het waterbeheer

afhankelijk zijn verschillend per waterschap. Al deze factoren hebben invloed op de kosten die in een gebied moeten worden gemaakt.

INVLOED EN AFWEGING VAN BESTUREN

Voor veel onderdelen van de taken moet een waterschap aan wettelijk vastgelegde normen en eisen voldoen. Het bestuur van het waterschap moet hiervoor zorgen, en kan bovendien besluiten om méér te doen dan het wettelijk minimum. Ook de lengte van de periode waarin naar de eisen wordt toegegroeid en de wijze waarop aan de normen en het eigen ambitieniveau wordt voldaan, kan veelal door het waterschap zelf worden bepaald. Zo kan bijvoorbeeld op basis van politieke principes voor een meer of iets minder duurzame oplossing worden gekozen, met bijbehorende financiële consequenties. Het bestuur is niet alleen verantwoordelijk voor een zorgvuldige afweging tussen de juiste inzet op veiligheid, voldoende en schoon water, maar ook tussen duurzaamheid, innovatie en de hoogte van de lastendruk. Door de keuzes die zij maken, hebben de besturen invloed op de hoogte van de belastingen.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

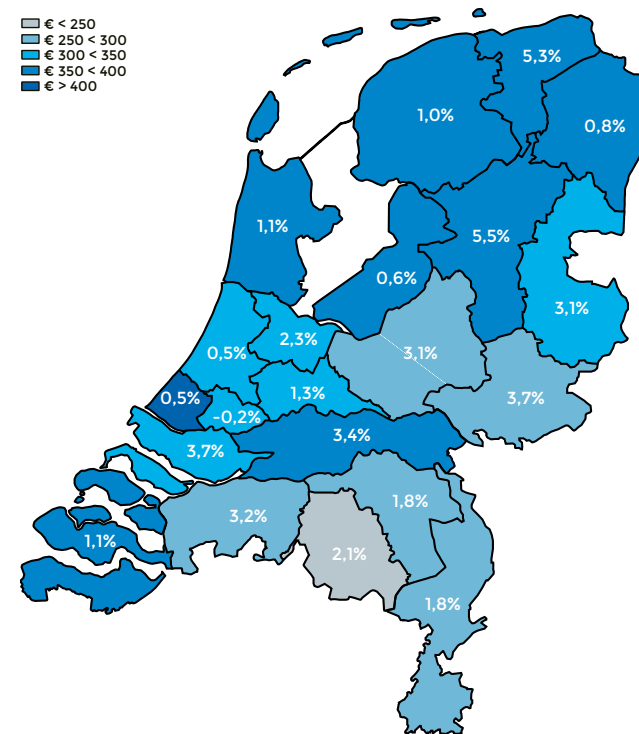
- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

VERGELIJKING BELASTINGDRUK WATERSCHAPPEN

De kaartjes die in dit hoofdstuk zijn opgenomen (figuren 2, 3 en 4) geven inzicht in de hoogte en ontwikkeling van de belastingdruk bij de afzonderlijke waterschappen. Dit is weergegeven voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning, een agrarisch bedrijf en een productiebedrijf in de voedingsmiddelenindustrie. Om de vergelijking zuiver te houden, is het effect op de belastingdruk van de wegentaak die vijf waterschappen in het westen van ons land hebben hierin niet meegenomen. Wel is onder ieder kaartje vermeld wat het effect van deze taak op de lastendruk in 2019 is. De tarieven van de verschillende belastingen, die samen de weergegeven belastingdruk bepalen, zijn in bijlage 3 vermeld.

Figuur 2: Belastingdruk meerpersoonshuishouden met eigen woning van € 200.000 en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting 2019 per huishouden in euro's en als percentage ten opzichte van 2018

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2019 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 7%
Hollandse Delta	van 6%
Rivierenland	van 4%
Scheldestromen	van 10%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 4%

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

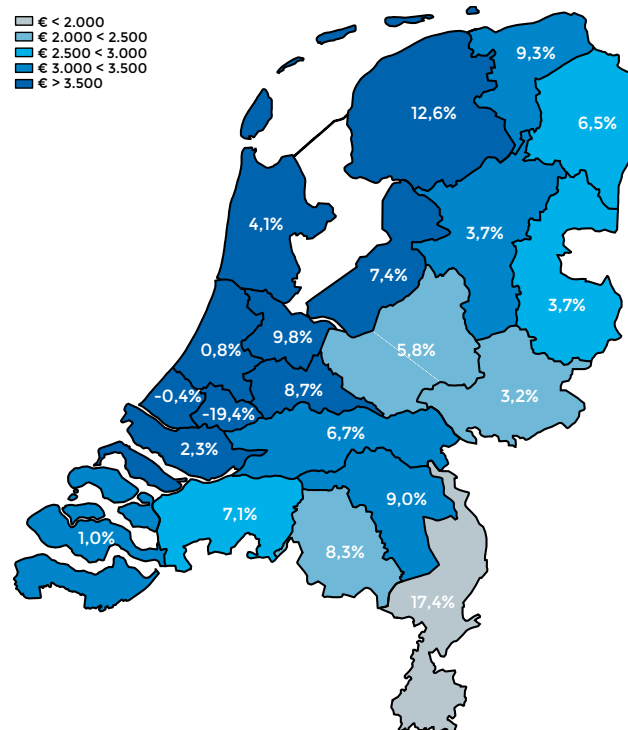
MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

Figuur 3: Belastingdruk agrarisch bedrijf met opstallen van € 400.000, 40 ha grond en drie vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting 2019 per bedrijf in euro's en als percentage ten opzichte van 2018

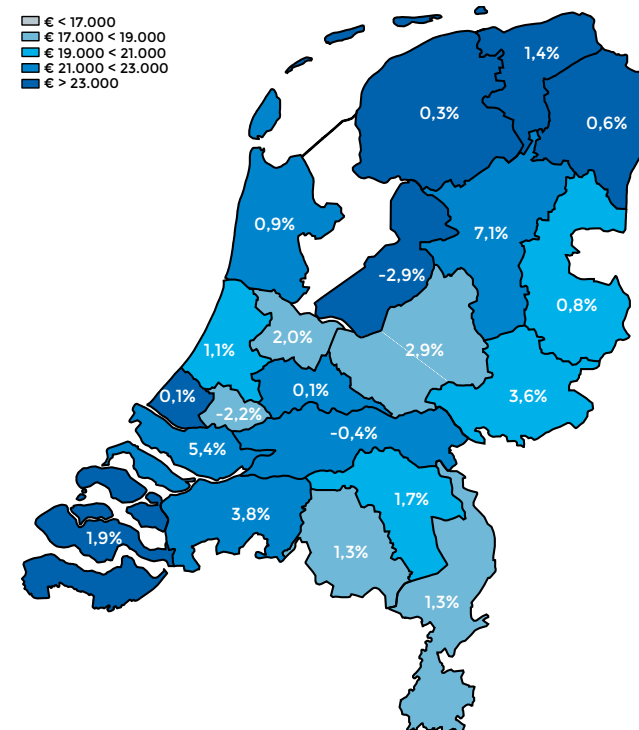

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2019 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 13%
Hollandse Delta	van 17%
Rivierenland	van 4%
Scheldestromen	van 18%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 18%

Figuur 4: Belastingdruk productiebedrijf met WOZ-waarde van € 12.000.000 en driehonderd vervuilingseenheden

Waterschapsbelasting 2019 per bedrijf in euro's en als percentage ten opzichte van 2018

Het uitvoeren van de wegentaak heeft in 2019 een hogere belastingdruk tot gevolg bij:

Hollands Noorderkwartier	van 3%
Hollandse Delta	van 3%
Rivierenland	van 2%
Scheldestromen	van 5%
Schieland en de Krimpenerwaard	van 2%

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

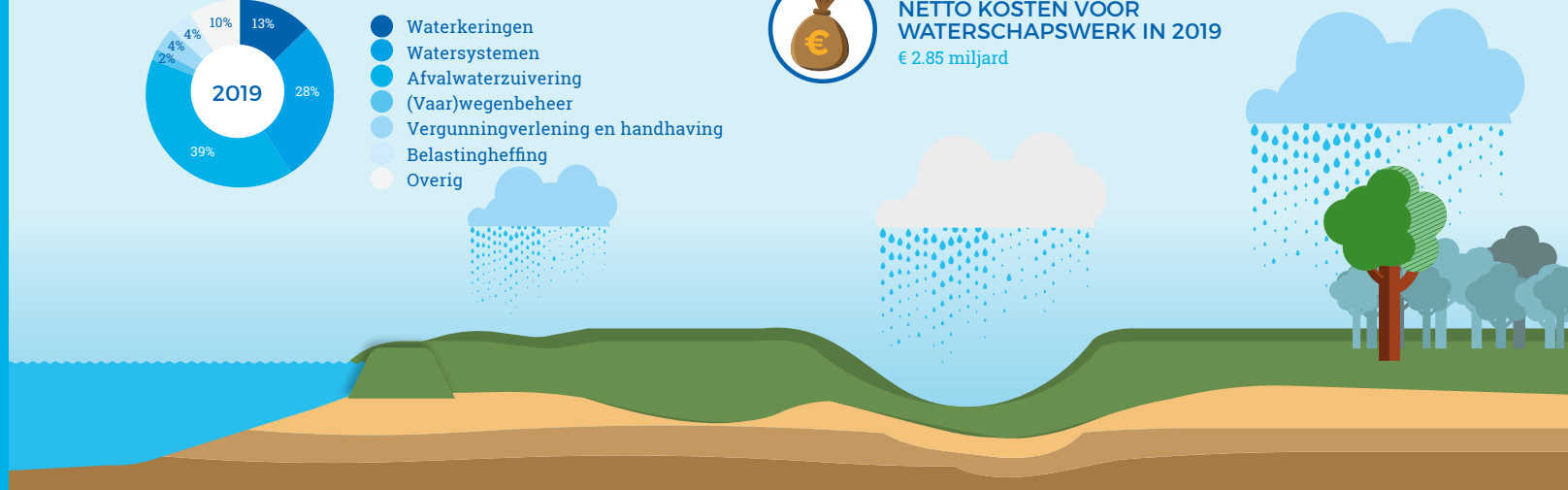
- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
 BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
 BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

KOSTEN WATERSCHAPPEN, NAAR BELEIDSTAAK

NETTO KOSTEN VOOR
WATERSCHAPSWERK IN 2019
€ 2.85 miljard

5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?

Vrijwel alle kosten die de waterschappen maken, worden gedekt met de opbrengsten van hun eigen belastingen. Hierdoor zijn de waterschappen in hoge mate financieel onafhankelijk en hoeven noodzakelijke investeringen in waterstaatkundige voorzieningen niet te concurreren met andere overheidsuitgaven. Dit financiële fundament is een belangrijke garantie voor waterveiligheid en duurzaam waterbeheer.

De exploitatiekosten van de waterschappen bedragen in 2019 € 2,85 miljard; 3,8% meer dan in 2018. De opbouw van de kosten die de figuur hierboven laat zien geeft een goed beeld van wat de waterschappen met het belastinggeld doen. Uit de figuur blijkt dat de kosten voor het exploiteren van installaties voor de zuivering van rioolwater het grootste aandeel in de kosten vormen (39%), gevolgd door die van de activiteiten in watersystemen (28%) en het beheer en onderhoud van waterkeringen (13%).

ONDERGRONDSE WATERBERGING IN AMSTERDAM

Op de Amsterdamse Zuidas vinden veel ontwikkelingen plaats. Er komen nieuwe kantoren, woningen en winkels waardoor er meer verhard oppervlak komt ten koste van groen en water. Regenwater kan hierdoor minder gemakkelijk weg, met als gevolg dat forse regenbuien voor grote problemen kunnen zorgen. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeente Amsterdam hebben daarom onder het Gustav Mahlerplein een bak aangelegd waar 750.000 liter regenwater in past. Dat is bijna net zoveel als de inhoud van een 25 meter zwembad. De bak vangt het regenwater op dat niet in de rioolbuis past. Dus alleen bij hevige regenbuien stroomt het ondergrondse zwembad vol. Als de bui voorbij is, wordt het water weggepompt via de Boelegracht. Het grootste deel van het jaar is de berging slechts met een klein laagje water gevuld.

VOORWOORD

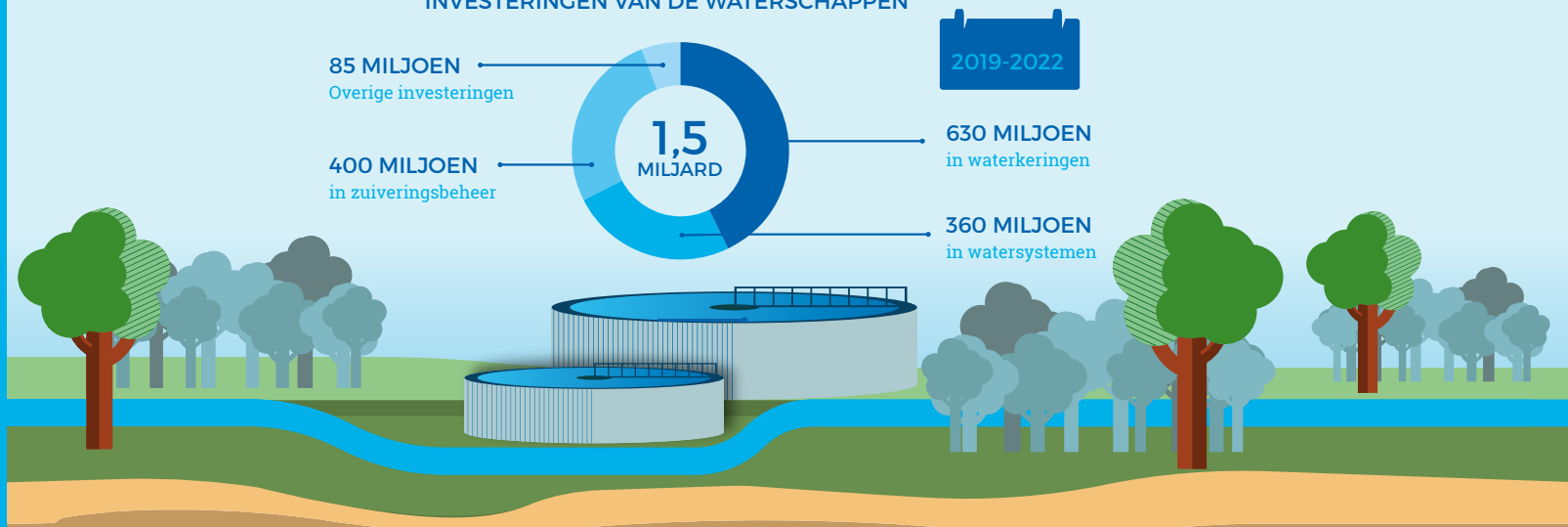
1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

INVESTERINGEN VAN DE WATERSCHAPPEN

6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?

Met investeringen verbeteren en vervangen de waterschappen de infrastructuur waarmee zij hun taken uitvoeren. Hierdoor kan deze goed blijven functioneren. Momenteel zorgt met name een aantal veranderende omstandigheden voor volle investeringsagenda's bij alle 21 waterschappen. De ontwikkeling van de waterschapsbelastingen wordt vooral door deze investeringen bepaald.

€ 1,5 MILJARD PER JAAR AAN INVESTERINGEN

De waterschappen moeten momenteel inspelen op ontwikkelingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging, bodemdaling, verstedelijking, verzilting, aangescherpte milieunormen en de noodzaak van de energietransitie en het sluiten van (grondstoffen)kringlopen. Als gevolg hiervan voeren de waterschappen de komende jaren forse investeringen uit. Dit om er voor te zorgen dat hun waterkeringen, waterlopen, gemalen, zuiveringsinstallaties en andere waterwerken optimaal blijven functioneren. Wanneer de investeringsagenda's van de waterschappen bij elkaar worden opgeteld, blijkt dat zij samen

gemiddeld € 1,5 miljard per jaar gaan investeren in de periode 2019-2022. De figuur hierboven geeft aan hoe dit bedrag over de taken is verdeeld.

In vergelijking met de vorige investeringsperiode 2018-2021 valt vooral op dat in de periode 2019-2022 de jaarlijkse voorgenomen investeringsuitgaven zo'n € 100 miljoen per jaar hoger liggen. Deze forse stijging illustreert dat waterschappen zich er van bewust zijn dat het beperken van de negatieve gevolgen van de klimaatverandering en het aanpassen van de infrastructuur aan de veranderende omstandigheden geen uitstel dulden. De investeringen van de waterschappen zorgen er voor dat de infrastructuur weer jaren mee kan.

Burgers en bedrijven betalen voor de investeringen via hun belastingen gedurende de periode dat zij daarvan profiteren. De kosten van de investeringen worden dan ook niet in één keer in de belastingen opgenomen, maar verspreid over meerdere jaren. De waterschappen financieren hun investeringen als het ware voor hun belastingplichtigen

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

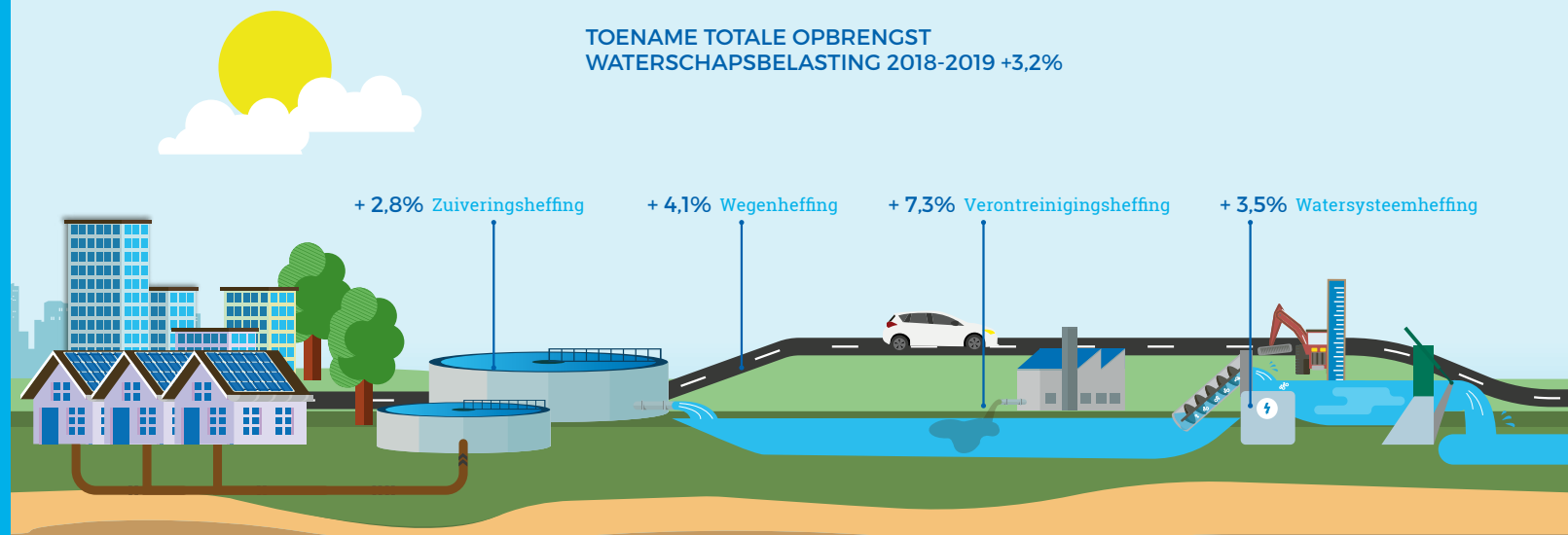
voor. Dit doen ze door leningen af te sluiten, waarvan de rente en aflossingen jaarlijks in de belastingen worden opgenomen, samen met de andere kosten die nodig zijn voor dagelijks beheer, onderhoud en bediening van de infrastructuur. De jaarlijkse kosten van de investeringen maken onderdeel uit van de totale kosten van de waterschappen die in het vorige hoofdstuk zijn weergegeven.

VERBETERING WATERKWALITEIT IN VEENWEIDEGEBIEDEN

Veel water in veenweidegebieden in Nederland kleurt groen van algen en kroos. Dit komt door te hoge concentraties aan nutriënten in het water. Naast kroos en algen maken ook bodemdaling, zoutindringing en verdroging de veenweidegebieden kwetsbaar. Een aantal organisaties, waaronder verschillende waterschappen, wil ervoor zorgen dat dit water weer schoon wordt. Dat willen ze bereiken door maatregelen te nemen die nutriëntenemissies beperken en door eigen bagger- en 'slootschoon programma's' op te zetten.

De waterschappen ontwikkelen samen met agrariërs innovaties om het water weer schoon te krijgen. Het project 'Onderwaterdrainage' is daar een mooi voorbeeld van. Deze innovatie is gericht op het bereiken van een gelijkmatig grondwaterpeil, waardoor de bodemdaling in veenrijke gebieden voor de helft wordt voorkomen. Zo dragen de waterschappen bij aan schoon water en de toekomst van agrariërs in het veenweidegebied.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?

De in totaal € 2,9 miljard aan belastingen die de waterschappen in 2019 in rekening brengen bestaat uit verschillende onderdelen. Welke onderdelen zijn dit? En wie betaalt welk deel van de belastingen?

De waterschappen kennen vier soorten belastingen:

- Watersysteemheffing, waarmee de kosten van waterveiligheid, voldoende en schoon oppervlaktewater worden gedragen;
- Zuiveringsheffing voor de bekostiging van de rioolwaterzuivering;
- Verontreinigingsheffing, die betaald wordt als een burger of een bedrijf zijn afvalwater rechtstreeks in het oppervlaktewater loost;
- Wegenheffing, waarmee vijf waterschappen de kosten van hun wegentaak dekken.

Tabel 3 geeft aan hoe de totale belastingopbrengst is opgebouwd uit deze waterschapsbelastingen en wat de ontwikkeling van 2018 naar 2019 is.

Tabel 3: Opbrengsten waterschappen per soort belasting 2018-2019 (in miljoenen euro's)

	2018	2019	Ontwikkeling
Watersysteemheffing	1.467	1.519	+ 3,5%
Zuiveringsheffing	1.291	1.327	+ 2,8%
Verontreinigingsheffing	8	9	+ 7,3%
Wegenheffing	46	48	+ 4,1%
Totale belastingopbrengst	2.812	2.903	+ 3,2%

Door innovaties, samenwerking met andere partijen en efficiencymaatregelen houden waterschappen de lastenstijging zo beperkt mogelijk. Door alles wat er moet gebeuren is enige stijging van de lasten echter onvermijdelijk. Deze stijging verschilt wel per belasting. Van de twee in omvang grootste waterschapsbelastingen stijgt vooral de watersysteemheffing. Dit komt doordat vanuit deze belasting de

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKkoord WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
 BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
 BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

grote investeringsprogramma's van de waterschappen van dit moment worden bekostigd: versterking van primaire en regionale waterkeringen, beperking van wateroverlast en voldoen aan de Kaderrichtlijn Water. De zuiveringsheffing stijgt wat minder, mede omdat de waterschappen met name in de rioolwaterzuiveringstaak veel kosten besparen.

WATERSYSTEEM- EN WEGENHEFFING

Er zijn vier groepen belastingplichtigen die de watersysteemheffing en bij vijf waterschappen ook de wegenheffing betalen:

1. huishoudens die in het waterschap wonen (ook wel 'ingezetenen' genoemd);
2. eigenaren van gebouwen: huishoudens met een koopwoning en eigenaren van bedrijfspanden;
3. eigenaren van grond, vooral agrariërs, maar ook eigenaren van sportvelden, begraafplaatsen, nog onbebouwde bouwgrond en (spoor)wegen (dit wordt ook wel de 'categorie onbebouwd' genoemd);
4. eigenaren van natuurterreinen.

Een belastingbetaler kan tot meer dan één van deze groepen behoren. Zo betaalt een gezin dat in een eigen huis woont zowel de heffing voor huishoudens als de heffing voor eigenaren van gebouwd onroerend goed.

De cijfers in tabel 4 geven weer wat de vier groepen in 2018 en 2019 in totaal aan watersysteem- en wegenheffing betalen.

Tabel 4: Opbrengsten watersysteem- en wegenheffing 2018-2019 per groep belastingplichtigen (in miljoenen euro's)

	2018	2019	Ontwikkeling
Huishoudens	616	646	+ 4,9%
Eigenaren gebouwen	717	730	+ 1,9%
Eigenaren onbebouwd	176	186	+ 5,7%
Eigenaren natuurterreinen	4	4	- 7,3%
Totale belastingopbrengst watersysteem- en wegenheffing	1.513	1.567	+ 3,6%

Aan de cijfers in de laatste kolom is te zien dat er verschillen zijn in de ontwikkeling van de opbrengst van de vier groepen belastingplichtigen. Dit komt vooral doordat bij veel waterschappen in 2019 de verdeling van de totale kosten over de groepen is gewijzigd. Deze verdeling, die 'kostentoedeling' wordt genoemd, wordt minimaal eens in de vijf jaar geactualiseerd omdat het belang van de verschillende groepen belastingplichtigen in de loop der jaren verschuift. De verdeling wordt aangepast om de betaling weer in overeenstemming te brengen met dat belang. De kostentoedeling gebeurt volgens de regels in de Waterschapswet.

Eerst bepaalt een waterschap het kostenaandeel voor de gezamenlijke huishoudens. De omvang van dit aandeel wordt vooral bepaald door de bevolkingsdichtheid in het beheergebied van het waterschap en kan uiteenlopen van 20% tot 60% van de totale kosten. In vergelijking met 2014 is er in de meeste gebieden op dit moment een hogere bevolkingsdichtheid. Dit verklaart dat de opbrengststijging voor huishoudens groter is dan de stijging van de totale opbrengst.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
 BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
 BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

Vervolgens worden de resterende kosten verdeeld over de drie andere groepen. Dit gebeurt op basis van de waarde van de betreffende arealen. Omdat gebouwen de afgelopen jaren minder in waarde zijn gestegen dan de onbebouwde grond, betalen de eigenaren van gebouwen in 2019 relatief minder en de eigenaren van onbebouwde gronden relatief meer dan de gemiddelde stijging. Ook voor de groep natuurterreinen geeft de waardeontwikkeling een opwaartse druk op het kostenaandeel. Dit effect wordt echter meer dan te niet gedaan doordat het aantal hectares dat in de heffing wordt betrokken sterk is afgenomen. Dit laatste is vooral een gevolg van een uitspraak van de Hoge Raad.

ZUIVERINGS- EN VERONTREINIGINGSHEFFING

Huishoudens en bedrijven betalen zuiveringsheffing als zij hun afvalwater op de riolering lozen en verontreinigingsheffing als dat lozen rechtstreeks op oppervlaktewater gebeurt. De hoogte van beide belastingen wordt bepaald door de hoeveelheid en de mate van vervuiling van het rioolwater.

Tabel 5 geeft aan hoeveel belasting de huishoudens en bedrijven in totaal in ons land betalen. Als gevolg van de toename van de economische bedrijvigheid is de totale stijging bij de bedrijven groter dan bij de huishoudens.

Tabel 5: Opbrengsten zuiverings- en verontreinigingsheffing huishoudens en bedrijven 2018-2019 (in miljoenen euro's)

	2018	2019	Ontwikkeling
Huishoudens	968	991	+ 2,4%
Bedrijven	331	345	+ 4,0%
Totale belastingopbrengst zuiverings- en verontreinigingsheffing	1.299	1.336	+ 2,9%

ENERGIEBESPARENDE REGELING VAN POLDERGEMALEN

De poldergemalen zijn verantwoordelijk voor 40% van het energieverbruik van Waterschap Scheldestromen. Het waterschap heeft een nieuwe aansturing van de gemalen ontwikkeld die niet alleen automatisch kan inspelen op hoog- en laagwater, maar ook op de weersomstandigheden. Het besturingsprogramma van ieder gemaal detecteert zelf de getijden en de weersomstandigheden op basis van niveaumetingen. De gemalen draaien nu bijna alleen nog maar met laag water. De andere aansturing heeft een aantal voordelen: het levert een aanzienlijke energiebesparing op, zorgt voor een betere waterafvoer, waardoor de kans op wateroverlast afneemt, gaat verzilting en verdroging van de bodem tegen en is goed voor de vismigratie. Voor de poldergemalen die op getijdenwater lozen is de energiebesparing 15-25% en daarmee goed voor een totale besparing van één miljoen kilowattuur energie per jaar. Dit komt overeen met het energieverbruik van ruim 330 huishoudens. Voorts wordt zo'n 525 ton CO₂-uitstoot voorkomen met dit initiatief. Dat is evenveel als de uitstoot van 65 huishoudens.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?

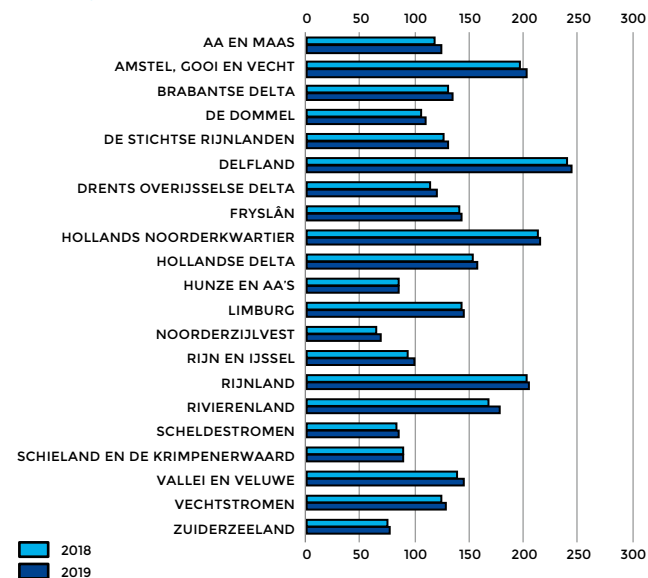
De omvang van de waterschapsbelastingen per waterschap wordt bepaald door de fysieke gesteldheid van het gebied, specifieke eisen die aan het waterbeheer worden gesteld en keuzes die besturen maken. Daarnaast speelt natuurlijk ook de omvang van het gebied een rol.

Figuur 5 laat het totaal aan belastingen zien dat de waterschappen in hun gebieden ophalen. Ook de ontwikkeling in de periode 2018-2019 is zichtbaar. De belastingopbrengsten voor het wegenbeheer bij de vijf waterschappen met deze taak zijn niet in de grafiek meegenomen.⁷

⁷ Als deze taak wel wordt meegenomen, is de belastingopbrengst als volgt hoger:

Hollands Noorderkwartier	7%
Hollandse Delta	7%
Rivierenland	4%
Scheldestromen	11%
Schieland en de Krimpenerwaard	5%

Figuur 5: Belastingopbrengst per waterschap 2018-2019 (in miljoenen euro's)

VOORWOORD

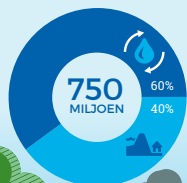
1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

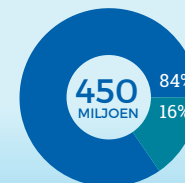
SAMENWERKING
Zorgt voor besparingen die oplopen tot € 750 miljoen per jaar in 2020

WATERSCHAPPEN
2,3 % Maximale gemiddelde stijging belastingopbrengst per jaar exclusief inflatie
0,8% Stijging belastingopbrengst in 2019 exclusief 2,4% inflatie

WATERKETEN
Drinkwater, riolering en rioolwaterzuivering
Waterschappen en gemeenten € 380 mln
Drinkwaterbedrijven € 70 mln

PERIODE 2010-2020
Doel:
Waterbeheer betaalbaar houden

9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER

De waterschappen hebben in 2011 met het Rijk, provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven het Bestuursakkoord Water (BAW) afgesloten. Doel hiervan is te blijven zorgen voor bescherming tegen hoogwater, goede waterkwaliteit en voldoende zoet water tegen een gematigde stijging van de lasten voor huishoudens en bedrijven.

De waterschappen zetten zich met de andere partijen in voor een doelmatiger waterbeheer: meer doen, met een betere kwaliteit en een beperking van de kostenstijging. Voor alle partners van het BAW samen geldt dat zij in de periode tot en met 2020 een doelmatigheidswinst proberen te behalen die oploopt tot jaarlijks minimaal € 750 miljoen ten opzichte van het jaar 2010. Voor de waterschappen geldt een bedrag van minimaal € 325 miljoen. Zij realiseren dit door doelmatigheidsmaatregelen in de eigen organisaties te nemen en meer en intensiever samen te werken met elkaar en de andere partijen die in het waterbeheer actief zijn.

GEMATIGDE LASTENONTWIKKELING IN 2019

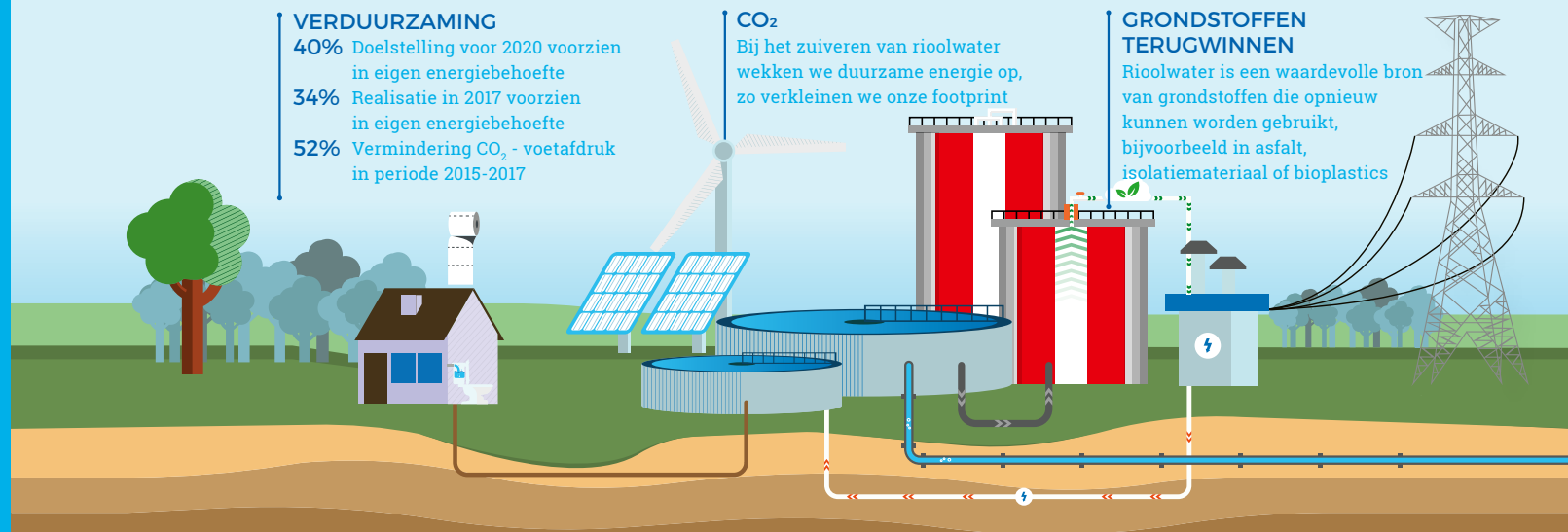
De doelmatigheidswinst beperkt de stijging van de waterschapsbelastingen maar kan deze niet in zijn geheel voorkomen. De opgaven waarvoor de waterschappen staan zijn hiervoor te groot. De doelmatigheidswinst van € 325 miljoen is ook vertaald naar de belastingopbrengsten van de waterschappen: de stijging hiervan in de periode 2010-2020 zou gemiddeld per jaar maximaal 2,3% (exclusief inflatie) mogen zijn. Voor 2019 zou dat neerkomen op een maximale stijging van 4,7% inclusief inflatie. Zoals eerder in deze publicatie is aangegeven, bedraagt de opbrengststijging in 2019 3,2% inclusief inflatie. De inflatie was door het CPB op 2,4% geraamd op het moment dat de waterschappen de belastingtarieven vaststelden. Met de stijging voldoen de waterschappen net zoals in voorgaande jaren ook in 2019 aan deze afspraak uit het BAW.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

De waterschappen merken de gevolgen van de klimaatverandering als eerste in hun dagelijks werk. Zij doen zo veel mogelijk om de klimaatverandering en de negatieve gevolgen daarvan te beperken. Daarbij hebben zij geleerd dat de combinatie van innovatie en verduurzaming een belangrijke bijdrage kan leveren aan de doelmatigheid en daarmee aan het beperken van de lastenstijging. Maar ook door andere initiatieven vergroten de waterschappen hun doelmatigheid.

Waterschappen hebben een grote ambitie in de transitie naar een duurzamere energievoorziening en een meer circulaire economie omdat juist zij zien dat de klimaatverandering grote gevolgen heeft voor onze leefomgeving. Ze werken daarom hard aan het verkleinen van hun voetafdruk op onze aarde door zelf duurzame energie op te wekken, de CO₂-uitstoot te reduceren en grondstoffenkringlopen te sluiten. Hiervoor hebben zij gezamenlijke ambities vastgesteld die mede de basis vormden voor de investeringsagenda 'Naar een

duurzaam Nederland', die de waterschappen samen met gemeenten en provincies hebben gepresenteerd in 2018.

ENERGIE EN WARMTE

Een van de ambities is dat de waterschappen als sector in 2025 klimaatneutraal willen zijn. Een tussendoel is om in 2020 40% van het eigen energieverbruik zelf duurzaam opgewekt te hebben. De realisatie van deze mijlpaal is al in zicht: in 2017 werd in 34% van het totale energieverbruik voorzien door eigen duurzame energieproductie. Op basis van de energieplannen van de waterschappen voor de komende periode is het de verwachting dat het tussendoel van 40% in 2020 gehaald zal worden. Door het hele land werken de waterschappen aan initiatieven om energie en warmte op te wekken op – of met behulp van – eigen assets, bijvoorbeeld bij de rioolwaterzuiveringen (biogas) of door middel van zonnepanelen of windturbines (bijvoorbeeld op en rond dijken). Ze verkennen op welke manieren zij hun assets aan

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

derden ter beschikking kunnen stellen voor energieopwekking zonder dat daarbij de continuïteit van de kerntaken wordt aangetast.

Met name de zuivering van rioolwater is zeer geschikt om duurzame energie op te wekken. Hierbij komt namelijk slib vrij waarmee biogas kan worden geproduceerd. Dit biogas wordt vooral gebruikt om elektriciteit mee op te wekken maar kan ook als brandstof in transport- en vervoermiddelen worden gebruikt. Eind 2017 waren 13 van de afvalwaterzuiveringsinstallaties van de waterschappen omgebouwd tot Energiefabriek en liepen voor 12 installaties de voorbereidingen dan wel het onderzoek om een Energiefabriek te realiseren. Een Energiefabriek is een rioolwaterzuiveringsinstallatie waar meer energie wordt geproduceerd dan er voor die installatie zelf nodig is. De waterschappen zijn inmiddels één van de grootste biogasproducenten in Nederland.

Ook aquathermie (warmtewinning uit riool- en oppervlaktewater) wordt binnen dit kader actief gepromoot. Samen met gemeenten, energiebedrijven en woningcorporaties werken de waterschappen aan mogelijkheden op grotere schaal, zoals het ontwerpen van warmtenetten voor gasloze woonwijken. Daarnaast dragen de waterschappen hun steentje bij aan de totstandkoming van de 30 Regionale Energiestrategieën die in 2019 gereed moeten zijn.

SLUITEN VAN KRINGLOPEN: WINNING VAN GRONDSTOFFEN EN DUURZAAM INKOPEN

Met het groeien van de wereldbevolking raakt de aarde steeds meer uitgeput. Daarom is het noodzakelijk om efficiënter met onze grondstoffen om te gaan. Om hieraan een bijdrage te leveren is in Nederland in 2016 het Grondstoffenakkoord gesloten, dat mede door de waterschappen is ondertekend. Dit akkoord heeft als ambitie dat Nederland in 2050 voor 100% circulair is. Een belangrijke pijler onder deze ambitie is om afvalstromen als een bron van duurzame energie en waardevolle grondstoffen te zien. Waterschappen geven hier invulling aan door met innovatieve technieken stoffen zoals fosfor, cellulose, bioplastics en alginaat uit rioolwater terug te winnen en

biomassa, die onder andere bij het onderhoud van waterlopen vrijkomt, te verwerken tot papier en composiet.

Fosfor kan als meststof in de landbouw worden gebruikt, terwijl cellulose kan worden toegepast als afdruiptremmer van asfalt bij de aanleg van wegen. Bioplastics worden in de plasticindustrie gebruikt. Met alginaat kan papier en karton waterafstotend worden gemaakt, kan de uitspoeling van meststoffen in de landbouw worden verminderd en krijgt beton via een betere uitharding een langere levensduur.

De waterschappen kopen jaarlijks voor meer dan € 2 miljard aan diensten en goederen op de markt in. Door bij de aanbesteding en inkoop hiervan duurzaamheidscriteria te hanteren wordt ook een bijdrage geleverd aan het sluiten van kringlopen. De waterschappen hebben hierover afspraken gemaakt met andere overheden en het bedrijfsleven in het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (2016) en de Green Deal Duurzaam GWW 2.0 (2017).

KLIMAATVOETAFDruk

Op basis van de energiegegevens van de rioolwaterzuivering blijkt dat de waterschappen in de periode 2005–2017 hun CO₂-voetafdruk hebben verminderd met 52% (= 241 kiloton CO₂). Vooral de productie van biogas en de inkoop van groene stroom hebben hieraan een bijdrage geleverd. In 2017 was de totale CO₂-klimaatvoetafdruk van de waterschappen 393 kton CO₂ en daarmee 52% lager dan in 2005. De klimaatvoetafdruk van de waterschappen komt overeen met de CO₂-uitstoot van ruim 49.000 huishoudens.

INNOVATIE

Waterschappen willen hun taken zo duurzaam en kostenbesparend mogelijk uitvoeren. Door te innoveren kunnen de taken slimmer, beter en goedkoper worden uitgevoerd. De waterschappen investeren samen met burgers, kennisinstututen en bedrijven in innovatieve trajecten. Door deze samenwerking kunnen nieuwe werkwijzen en technologieën in het waterbeheer sneller tot ontwikkeling komen. Dat

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

draagt ook bij aan het realiseren van de duurzame ambities van de waterschappen. Vaak zijn samenwerkende partijen de 'launching customer' bij pilotprojecten door het bedrijfsleven, zodat ze ook bijdragen aan de internationale concurrentiekracht van de Nederlandse watersector.

DOELMATIGHEID

Waterschappen voeren hun taken steeds doelmatiger uit door zowel binnen de eigen organisaties maatregelen te treffen, als door intensiever met elkaar en met gemeenten, waterleidingbedrijven, Rijk en provincies samen te werken. Het Bestuursakkoord Water (BAW) heeft als extra stimulator gefungeerd om nog een tandje bij te zetten. In het vervolg van dit hoofdstuk worden twee terreinen belicht waar in de afgelopen jaren veel doelmatigheidswinst is bereikt: de waterketen en de belastingheffing.

ENERGIEFABRIEK IN TILBURG

Het zuiveringsslib van alle rioolwaterzuiveringsinstallaties van Waterschap De Dommel is de input voor een Energiefabriek die gebouwd is bij een zuiveringsinstallatie in Tilburg. Het slib wordt voorbehandeld in de Cambi-installatie, een grote 'snelkookpan'. In deze installatie wordt het slib onder invloed van hoge druk en hoge temperatuur gekraakt. Bij het kraken van de biomassa komt extra vergistbaar materiaal vrij, dat vervolgens naar de gistinginstallatie wordt verpompt. Hierin zetten bacteriën de vrijgekomen biomassa om in biogas, een proces dat 15 tot 20 dagen duurt. Het biogas wordt gebruikt voor de productie van stoom voor de Cambi-installatie en als brandstof voor gasmotoren die er elektriciteit van maken. Tevens wordt biogas aan een naastgelegen bedrijf geleverd. Dit bedrijf werkt het biogas op naar groengas, dat wordt geleverd aan het centrale gasnet voor huishoudens en bedrijven. Als de installatie in de loop van 2019 vol in bedrijf is, wordt naar verwachting 9 miljoen m³ biogas geproduceerd. Dit levert per saldo een besparing op van ca 12.000 ton CO₂. Dit komt overeen met de uitstoot van ongeveer 1.500 huishoudens.

DOELMATIGHEIDSINITIATIEVEN IN DE WATERKETEN

In het BAW hebben de waterschappen en gemeenten als doel gesteld om in de afstemming tussen de rioolwaterzuiveringstaak van de waterschappen en de rioleringsstaak van gemeenten in 2020 minimaal € 380 miljoen per jaar te besparen. Daarnaast hebben de drinkwaterbedrijven zich voorgenomen dat zij op hetzelfde moment besparingen van minimaal € 70 miljoen per jaar hebben gerealiseerd. De waterschappen en gemeenten hebben hun krachten in 49 regio's gebundeld, waarbij ook de tien drinkwaterbedrijven zijn betrokken. Zo bestrijkt de samenwerking de gehele waterketen die bestaat uit de drinkwatervoorziening, de riolering en de rioolwaterzuivering.

De besparingen die waterschappen en gemeenten realiseren, zijn mede te danken aan een gewijzigde investeringsstrategie. Deze is onder andere gebaseerd op het intensiever meten en monitoren van riool- en regenwaterstromen. Zo neemt het inzicht in de feitelijke toestand en het functioneren van de rioolwaterketen toe. Op basis van dit inzicht kunnen betere beheer- en investeringsbeslissingen worden genomen bij vervanging van voorzieningen (riolering, gemalen, zuiveringen e.d.), bij het realiseren van de opgaven klimaatadaptatie en waterkwaliteit, en bij maatregelen in het dagelijks beheer (zoals reinigen en inspecteren). Dit heeft onder andere tot heroverweging van investeringsprogramma's geleid. Ook het verhogen van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken in de waterketen en het verminderen van de (personele) kwetsbaarheid, waaraan eveneens in de regio's wordt gewerkt, dragen bij aan kostenbesparingen.

SAMENWERKING LEIDT TOT LAGERE PERCEPTIEKOSTEN VAN WATERSCHAPSBELASTINGEN

Een ander terrein waarop de waterschappen intensief de samenwerking met elkaar en de gemeenten hebben gezocht en blijven zoeken, is het opleggen en invorderen van belastingen. In het afgelopen decennium heeft ieder waterschap één of meer keer onderzocht welke vorm van samenwerking op dit terrein in zijn situatie het best passend is. Op dit moment geldt dat twee waterschappen tot

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

de conclusie zijn gekomen dat samenwerking in hun gevallen niet leidt tot verlaging van de kosten, verhoging van de kwaliteit en verlaging van de kwetsbaarheid. De overige negentien waterschappen hebben de uitvoering van hun belastingtaken ondergebracht in een samenwerkingsverband. Soms een samenwerkingsverband van één waterschap met meer gemeenten, maar vaak is dit een organisatie waarin enkele waterschappen de krachten hebben gebundeld en waarbij ook steeds meer gemeenten aanhaken.

Het opleggen en innen van de waterschapsbelastingen kost geld. Dit worden 'perceptiekosten' genoemd. Hieronder vallen bijvoorbeeld de kosten van het inwinnen van de gegevens die nodig zijn om aanslagen te kunnen samenstellen, het maken en versturen van aanslagbiljetten en het nemen van maatregelen als aanslagen niet op tijd worden betaald. De perceptiekosten worden uitgedrukt in een percentage van de opgelegde belastingopbrengst. De intensivering van de samenwerking heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de daling van de perceptiekosten. In vergelijking met 2007 is het aandeel van de perceptiekosten in de belastingopbrengst 38% lager.

**CELLULOSETERUGWINNING OP RIOOLWATER-
ZUIVERINGSINSTALLATIES**

Op 29 juni 2017 is op de rioolwaterzuiveringsinstallatie Geestmerambacht van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de eerste productiefaciliteit van cellulose uit rioolwater op demonstratieschaal geopend. In deze unieke «SMART-Plant» wordt dagelijks circa 400 kg cellulose teruggewonnen uit rioolwater. De installatie maakt gebruik van de zogenaamde fijnzeeftechniek. Na reiniging en hygiënisering wordt de cellulose toegepast in hoogwaardige producten, zoals bioplastics. Ook op de rioolwaterzuivering in Zuidoostbeemster wint het waterschap met dezelfde methode cellulose terug uit rioolwater.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

MEER INFORMATIE

Via waterschapsspiegel.nl vindt u het interactieve WAVES dashboard, waarmee de belastinggegevens van de waterschappen gemakkelijk onderling vergeleken kunnen worden. Het dashboard is ook beschikbaar als mobiele app voor iOS en Android (via App Store en Google Play: 'WAVES dashboard' van maker ABF Research). Via waterschapsspiegel.nl is ook de bijbehorende WAVES databank toegankelijk. Hierin zijn alle onderliggende gegevens te raadplegen.

Zowel via het WAVES dashboard, de WAVES app als de WAVES databank zijn niet alleen de gegevens over de waterschapsbelastingen beschikbaar, maar alle gegevens die zijn verzameld in het kader van de bedrijfsvergelijking Waterschapsspiegel en andere gemeenschappelijke gegevensverzamelingen van de waterschappen. Zo vindt u hier ook veel gegevens over de prestaties van de waterschappen met betrekking tot hun kerntaken, hun dienstverlening en hun maatschappelijk verantwoord handelen.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
- BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
- BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

In deze publicatie zijn alle weergegeven cijfers gebaseerd op de begrote bedragen⁸, dat wil zeggen de belastingen die de waterschappen in Nederland aan huishoudens en bedrijven in hun gebied opleggen. De belastingopbrengst die een waterschap uiteindelijk ontvangt, wijkt af van de opbrengst die aanvankelijk aan belastingplichtigen is opgelegd. Dat komt door twee factoren:

- er wordt kwijtschelding verleend aan huishoudens die niet in staat zijn hun belastingen te betalen;
- in de loop van het jaar wordt een aantal opgelegde belastingaanslagen oninbaar verklaard, omdat de betreffende huishoudens en bedrijven door financiële problemen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

In diverse figuren en tabellen zijn de cijfers afgerond op miljoenen euro's. De berekeningen van de totalen en procentuele ontwikkelingen zijn gebaseerd op niet-afgeronde cijfers. Dit kan tot gevolg hebben dat de totalen en ontwikkelingen die in de grafieken en tabellen zijn vermeld, afwijken van berekeningen die worden uitgevoerd op de afgeronde bedragen.

⁸ Uitzondering zijn de in hoofdstuk 10 weergegeven gegevens over de eigen energieopwekking, de klimaatvoetafdruk en de perceptiekosten, die op realisatiecijfers (2017) zijn gebaseerd.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

Omdat er maar vijf waterschappen de wegentaak hebben, zijn de kosten van deze taak niet opgenomen in de belastingdruk die in hoofdstuk 3 wordt weergegeven. In deze bijlage is de belastingdruk inclusief de wegentaak opgenomen.

Tabel 6: Gemiddelde belastingdruk inclusief wegentaak⁹ per huishouden/bedrijf (in euro's)

	2018	2019 ¹⁰	Ontwikkeling
Eenpersoonshuishouden huurwoning, 1 ve ¹¹	144	148	+ 3,0%
Eenpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 1 ve	253	260	+ 2,5%
Meerpersoonshuishouden huurwoning, 3 ve	212	217	+ 2,4%
Meerpersoonshuishouden koopwoning, € 200.000, 3 ve	325	332	+ 2,2%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 ve	3.118	3.320	+ 6,5%
Natuurterrein, 1.000 ha	4.393	5.509	+ 25,4%
Groothandel, € 2.400.000, 7 ve	1.239	1.256	+ 1,3%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 ve	21.068	21.403	+ 1,6%

⁹ Het betreft een gewogen gemiddelde, waarbij gewogen wordt met de aantallen huishoudens respectievelijk bedrijven die er van dat type in de verschillende waterschappen zijn.

¹⁰ Bij het berekenen van de lastendruk is rekening gehouden met de waardeontwikkeling van gebouwen. Als de waarde van gebouwen stijgt, laten de waterschappen het tarief van de watersysteemheffing dalen en omgekeerd. Hierdoor heeft een stijging of daling van de waarde op zichzelf geen invloed op de lasten die de eigenaar betaalt.

¹¹ De afkorting ve staat voor 'vervuilingseenheid'. Dit is de hoeveelheid en vuilast van het water dat gemiddeld in één jaar door één persoon wordt geloosd.

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

BIJLAGE 3 TARIJEVENOVERZICHT

Tabel 7: Basistarieven watersysteemheffing¹²

Waterschap	Basistarieven watersysteemheffing				Tariefdifferentiatie Als het belang van het watersysteembeheer voor bepaalde onbebouwde en bebouwde onroerende zaken duidelijk afwijkt van dat van andere onroerende zaken, kan het waterschapsbestuur de tarieven differentiëren, dat wil zeggen lager of hoger vaststellen
	Ongebouwd in € per ha	Natuur in € per ha	Gebouwd % WOZ-waarde	Ingezetenen in € per huishouden	
Aa en Maas	77,07	5,07	0,03665%	59,70	75% korting voor buitendijks gelegen (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Amstel, Gooi en Vecht	100,59	2,10	0,01345%	112,58	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Brabantse Delta	57,42	4,84	0,03357%	58,96	300% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Dommel	50,47	2,26	0,02117%	42,70	30% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
De Stichtse Rijnlanden	90,43	5,71	0,02440%	76,11	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Delfland	91,50	4,56	0,02510%	123,29	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Drents Overijsselse Delta	73,35	4,51	0,04530%	98,92	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Fryslân	55,02	7,56	0,06243%	88,12	75% korting voor buitendijks gelegen; 25% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 50% toeslag voor gelegen in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollands Noorderkwartier	112,70	4,86	0,04480%	103,58	75% korting voor buitendijks gelegen; 200% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hollandse Delta	97,32	6,03	0,03880%	103,68	75% korting voor buitendijks gelegen; 320% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Hunze en Aa's	62,07	5,51	0,04904%	73,15	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Limburg	41,67	3,52	0,02490%	55,01	400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Noorderzijlvest	69,38	5,29	0,05690%	82,53	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijn en IJssel	53,84	3,43	0,03030%	61,25	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rijnland	83,50	4,00	0,02420%	105,40	300% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Rivierenland	80,92	7,84	0,04328%	99,90	50% korting voor buitendijks gelegen; 400% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Scheldestromen	67,12	6,67	0,04756%	90,61	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Schieland en de Krimpenerwaard	87,40	3,21	0,02522%	101,85	75% korting voor buitendijks gelegen; 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vallei en Veluwe	38,46	2,94	0,02149%	55,11	50% toeslag in bemalen gebied (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Vechtstromen	59,47	4,21	0,04040%	75,01	75% korting voor buitendijks gelegen; 75% korting voor gelegen in waterberging (ongebouwd); 100% toeslag voor wegen (ongebouwd)
Zuiderzeeland	90,91	9,50	0,04520%	84,28	100% toeslag voor wegen (ongebouwd)

¹² Waterschap Scheldestromen brengt de kosten voor het wegenbeheer samen met de kosten van het watersysteembeheer via de watersysteemheffing in rekening. In formele zin stelt het waterschap geen aparte tarieven voor het wegenbeheer vast. Om beter vergelijkbaar te zijn met de andere waterschappen zijn in de overzichten in deze bijlage wel aparte tarieven voor de watersysteem- en wegenheffing van Scheldestromen vermeld.

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS

BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK

BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

Tabel 8: Tarieven zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en heffing wegenbeheer

Waterschap	Zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing in € per v.e.	Heffing wegenbeheer			
		Ongebouwd in € per ha	Natuur in € per ha	Gebouwd % WOZ-waarde	Ingezetenen in € per huishouden
Aa en Maas	48,12				
Amstel, Gooi en Vecht	54,00				
Brabantse Delta	55,39				
De Dommel	48,72				
De Stichtse Rijnlanden	65,80				
Defland	93,50				
Drents Overijsselse Delta	57,28				
Fryslân	57,20				
Hollands Noorderkwartier	54,31	31,82	2,09	0,01204%	38,47
Hollandse Delta	56,77	18,68	1,12	0,00619%	13,79
Hunze en Aa's	73,79				
Limburg	48,06				
Noorderzijlvest	64,11				
Rijn en IJssel	51,87				
Rijnland	58,10				
Rivierenland	54,00	12,94	1,70	0,01325%	42,79
Scheldestromen	59,97	12,77	1,27	0,00904%	17,24
Schieland en de Krimpenerwaard	49,52	34,39	34,39	0,02510%	43,54
Vallei en Veluwe	52,89				
Vechtstromen	50,45				
Zuiderzeeland	58,00				

VOORWOORD

1. WAT ZIJN WATERSCHAPPEN?
2. WAT DOEN WATERSCHAPPEN?
3. WAT IS DE BELASTINGDRUK VAN DE WATERSCHAPPEN?
4. WAT IS DE BELASTINGDRUK PER WATERSCHAP?
5. WAARUIT BESTAAN DE KOSTEN VAN DE WATERSCHAPPEN?
6. HOEVEEL INVESTEREN DE WATERSCHAPPEN?
7. HOE IS DE BELASTINGOPBRENGST OPGEBOUWD EN WIE BETAALT WELK DEEL?
8. WAT IS DE BELASTINGOPBRENGST PER WATERSCHAP?
9. DE BELASTINGOPBRENGSTEN EN HET BESTUURSAKKOORD WATER
10. BEPERKING LASTENSTIJGING DOOR INNOVATIE, VERDUURZAMING EN DOELMATIGHEID

MEER INFORMATIE

- BIJLAGE 1 TOELICHTING OP DE CIJFERS
BIJLAGE 2 BELASTINGDRUK INCLUSIEF WEGENTAAK
BIJLAGE 3 TARIEVENOVERZICHT

COLOFON

MEER INFORMATIE

Unie van Waterschappen

<https://www.waterschapspiegel.nl/bedrijfsvergelijkingen/belastingen/>

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

REDACTIE

Wijnand Dekking, Unie van Waterschappen

REALISATIE

Opmeer papier pixels projecten, Den Haag

Maart 2019